

## **Μάθετε τα δικαιώματά σας σε περίπτωση «δυσάρεστης επαφής» με τις αστυνομικές αρχές...**

**Σημειώσε στο χέρι σου ή μάθε απέξω το τηλέφωνο της Ομάδας Νομικής Υποστήριξης: 210-3829910**

**Ο** μικρός αυτός οδηγός θα σας δώσει ορισμένες πρακτικές οδηγίες για τα δικαιώματα που έχετε και το τι ακριβώς πρέπει να κάνετε, σε περίπτωση «δυσάρεστης επαφής» με τις αστυνομικές αρχές.

Είτε πρόκειται για εξακρίβωση στοιχείων, είτε για σωματική έρευνα, είτε για προσαγωγή, είτε για έρευνα σε σπίτι, είτε για σύλληψη, πρέπει όλοι να θυμόμαστε πως το Σύνταγμα και οι νόμοι προστατεύουν τον κατηγορούμενο.

**Αυτό** σημαίνει πως έχετε δικαιώματα και πρέπει να απαιτήσετε να τα ασκήσετε! Η αστυνομία δε θα σας τα χαρίσει, αντιθέτως θα βασιστεί στην άγνοια, τον πανικό και τις βεβιασμένες κινήσεις σας, αν... χάσετε την ψυχραιμία σας.

### **1. Εξακρίβωση στοιχείων**

Αν σας σταματήσει αστυνόμος στο δρόμο και απαιτήσει να του δείξετε την αστυνομική σας ταυτότητα, οφείλετε να το κάνετε. Αν αρνηθείτε, μπορεί να τιμωρηθείτε με φυλάκιση από 10 ημέρες ως 1 χρόνο. (άρθρο 157 του νόμου 2458/1953).

**ΠΡΟΣΟΧΗ:** Αφού δείξετε την ταυτότητά σας, έχετε εκπληρώσει τις νόμιμες υποχρεώσεις σας. Μην απαντάτε σε άλλες ερωτήσεις, τύπου «τι κάνεις εδώ;» «πού πηγαίνεις;» κλπ διότι είναι παράνομες.

Μπορεί στη συνέχεια οι αστυνόμοι να σας ζητήσουν να τους ακολουθήσετε στο τμήμα για «εξακρίβωση στοιχείων». Εφόσον έχετε δείξει την ταυτότητά σας, αυτό είναι παράνομο, γι' αυτό οφείλετε να διαμαρτυρηθείτε. Αν παρ' όλα αυτά σας αναγκάσουν να τους ακολουθήσετε, τότε αυτό που συμβαίνει είναι στην πραγματικότητα μία παράνομη σύλληψη, αφού σας πηγαίνουν στο τμήμα χωρίς να υπάρχει ούτε ένταλμα σύλληψης ούτε κλήση για προσαγωγή μάρτυρα! Άρα στο τμήμα πρέπει απλώς να δώσετε και πάλι τα στοιχεία σας και να αρνηθείτε να απαντήσετε σε οποιαδήποτε άλλη ερώτηση. Να επαναλαμβάνετε διαρκώς πως είναι παράνομο να σας κρατούν εκεί και να απαιτείτε να μιλήσετε με το δικηγόρο σας.

### **2. Σύλληψη**

Η αστυνομία μπορεί να σας συλλάβει μόνο αν συντρέχει μία από τις παρακάτω προϋποθέσεις:

A. Αν έχει εκδοθεί εναντίον σας ένταλμα σύλληψης

B. Αν διαπράξατε αυτόφωρο έγκλημα.

A. Αν έχει εκδοθεί εναντίον σας ένταλμα σύλληψης

Το ένταλμα σύλληψης είναι έγγραφο το οποίο εκδίδεται από τον ανακριτή και επιδίδεται από την αστυνομία στον ύποπτο.

**ΠΡΟΣΟΧΗ:** Πολύς κόσμος πιστεύει πως ο ανακριτής είναι ένας αστυνομικός. Αυτό είναι λάθος. Ο ανακριτής είναι δικαστής, που διενεργεί την ανάκριση, και μόνο αυτός μπορεί να υπογράψει ένταλμα σύλληψης.

Επιπλέον το ένταλμα, σύμφωνα με το νόμο, πρέπει να αναφέρει τα στοιχεία σας και ακριβώς την πράξη για την οποία κατηγορείστε! Τα γενικά και αόριστα ένταλματα είναι παράνομα. Ο κατηγορούμενος έχει δικαίωμα να ξέρει ακριβώς για τι κατηγορείται. Ελέγξτε το ένταλμα και απαιτείστε να υπογράψετε την «έκθεση σύλληψης», ένα έγγραφο που θα αποδεικνύει τον τόπο και το χρόνο της σύλληψης.

Στη συνέχεια, ακολουθείστε τους αστυνομικούς, χωρίς να απαντήσετε σε ερωτήσεις. Εννοείται πως οποιαδήποτε βιαιοπραγία ή εξύβριση προς

κατηγορούμενο που συνεργάζεται είναι παράνομη. Αν σας συμβεί, οι αστυνομικοί θα διαπράττουν ποινικά αδικήματα και μπορείτε να τους μηνύσετε.

## **B. Αν διαπράξατε αυτόφωρο έγκλημα**

«Αυτόφωρο» ονομάζεται ένα έγκλημα από τη στιγμή στην οποία τελείται μέχρι το τέλος της επόμενης ημέρας. Σε περίπτωση αυτόφωρου εγκλήματος, ο νόμος δίνει στην αστυνομία το δικαίωμα να συλλάβει το δράστη, χωρίς δικαστικό ένταλμα σύλληψης. Αυτό κατ' αρχήν είναι σωστό, διότι θα ήταν παράλογο να έβλεπε π.χ. ένας αστυνόμος κάποιον βιαστή ή ληστή επί τω έργω και να έπρεπε να περιμένει να εκδώσει ο ανακριτής το ένταλμα! Ως τότε, ο δράστης θα είχε ήδη εξαφανισθεί.

Από την άλλη, όμως, η ελευθερία αυτή της αστυνομίας, οδηγεί συχνά σε αυθαιρεσία, γι' αυτό πρέπει να είστε ιδιαίτερα ψύχραιμοι και να ξέρετε ακριβώς ποια είναι τα δικαιώματά σας.

Οι αστυνόμοι που σας συλλαμβάνουν οφείλουν να σας δηλώσουν το έγκλημα για το οποίο σας πηγαίνουν στο τμήμα. Επαναλαμβάνουμε πως γενικές και αόριστες αιτίες σύλληψης είναι παράνομες. Ζητήστε να υπογράψετε «έκθεση σύλληψης». Αυτό το έγγραφο θα αποδεικνύει το πώς ακριβώς έγινε η σύλληψη και θα σας είναι χρήσιμο στη συνέχεια.

Στο τμήμα **δηλώστε τα στοιχεία σας και μην απαντήσετε σε άλλες ερωτήσεις**. Μην αφήσετε να σας ξεγελάσουν, λέγοντας πως «δεν θα σας πουν ακόμα για τι κατηγορείστε» Απαιτείστε είτε να σας αφήσουν να φύγετε είτε να σας «αποδώσουν κατηγορία». Αυτό σημαίνει να σας πουν για τι ακριβώς κατηγορείστε, να σας ονομάσουν «κατηγορούμενο».

Το να είσαι «κατηγορούμενος», έχει τεράστια νομική σημασία. Ο κατηγορούμενος ΔΕΝ είναι μάρτυρας, δεν οφείλει «να πει την αλήθεια, και μόνο την αλήθεια, χωρίς φόβο και πάθος»! Το αντίθετο, ο κατηγορούμενος έχει το λεγόμενο «δικαίωμα της σιωπής». Δηλαδή σε όλες τις ερωτήσεις δεν οφείλει να πει την αλήθεια, δεν οφείλει να πει τίποτα, μπορεί απλώς να πει «αρνούμαι την κατηγορία» ή απλά να πει «δεν απαντώ»!

Ο κατηγορούμενος ΔΕΝ ορκίζεται και κάθε τι που δήλωσε, αν είχε αναγκασθεί να ορκισθεί, απαγορεύεται να χρησιμοποιηθεί στη μετέπειτα διαδικασία. Το πρόβλημα, ωστόσο, είναι πως αυτή η διάταξη δεν εφαρμόζεται αυστηρά και συχνά παραβλέπεται. Γι' αυτό, για να μη χειροτερεύσετε τη θέση σας, αρνηθείτε να ορκισθείτε ή να υπογράψετε οποιοδήποτε έγγραφο που λέει πως κάνατε δηλώσεις υπό όρκο.

**ΠΡΟΣΟΧΗ!** Μέχρι να έρθει ο δικηγόρος σας, μη δίνετε εξηγήσεις, μην προσπαθείτε να δικαιολογηθείτε, μη λέτε καν «δεν ξέρω», μην υπογράφετε τίποτα. Δεν είστε υποχρεωμένοι να απαντήσετε, οι ελληνικοί νόμοι και η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σας δίνουν το δικαίωμα να μην δώσετε ΚΑΜΙΑ εξήγηση.

Να ζητάτε διαρκώς το δικηγόρο σας. Μη σταματήσετε να το απαιτείτε, μέχρι να σας επιτρέψουν να μιλήσετε μαζί του. Είναι πρωταρχικό δικαίωμά σας, είναι παράνομο να σας το στερήσουν! Μάλιστα, αν δεν έχετε δικηγόρο, είναι υποχρεωμένοι να σας διορίσουν έναν.

**ΠΡΟΣΟΧΗ!** Το μέγιστο χρονικό διάστημα που μπορούν να σας κρατήσουν στο τμήμα είναι 24 ώρες. Μετά πρέπει να σας οδηγήσουν στον εισαγγελέα ή να σας αφήσουν ελεύθερους. Αν σας κρατήσουν πάνω από 24 ώρες, διαπράττουν βαρύτατο ποινικό αδίκημα, και το ίδιο το Σύνταγμα και ο Ποινικός Κώδικας

επιβάλλουν ποινές. Διαμαρτυρηθείτε έντονα και φυσικά, μετά το τέλος της διαδικασίας έχετε δικαίωμα να τους μηνύσετε.

### **3. Έρευνα σε ιδιωτικό χώρο**

Η έρευνα σε ιδιωτικό χώρο, όπως σπίτι, γραφείο κλπ, μπορεί να γίνει μόνο με «ένταλμα έρευνας» που πρέπει να το ζητήσετε πριν ανοίξετε την πόρτα. Επιπλέον, απαιτείται να διενεργήσουν την έρευνα τουλάχιστον δύο άτομα, από τα οποία ο ένας πρέπει να είναι δικαστικός, όχι αστυνομικός! Ελέγξτε τα στοιχεία των αστυνομικών και του δικαστικού, ελέγξτε το ένταλμα έρευνας και μόνο τότε ανοίξτε την πόρτα.

Αν η έρευνα γίνει μέσα στην ημέρα, τότε αρκούν τα παραπάνω.

Αν, όμως, η έρευνα γίνει νύχτα, πρέπει να υπάρχει και ένταλμα σύλληψης συγκεκριμένου προσώπου ή να διενεργείται αυτόφωρο έγκλημα. Σημειωτέον πως νύχτα είναι από τις 8 μ.μ.- 6 π.μ. το χειμώνα (1 Οκτωβρίου - 31 Μαρτίου) και 9 μ.μ. - 5 π.μ. το καλοκαίρι (1 Απριλίου - 30 Σεπτεμβρίου).

**ΠΡΟΣΟΧΗ!** Άλλο είναι το «ένταλμα έρευνας» και άλλο το «ένταλμα σύλληψης». Το ένταλμα έρευνας αναφέρεται σε συγκεκριμένο χώρο, ενώ το ένταλμα σύλληψης σε συγκεκριμένο άτομο, το οποίο πρέπει να βρίσκεται στο σπίτι, την ώρα που θέλουν να εισέλθουν για να τον συλλάβουν. Αν δεν υπάρχει ένταλμα σύλληψης τη νύχτα, τότε οι αστυνομικοί πρέπει να σας πουν ότι διενεργείται αυτόφωρο έγκλημα και θέλουν να ερευνήσουν γι' αυτό. Πρέπει να μιλήσουν συγκεκριμένα και ειδικά πχ «Ακούστηκε πυροβολισμός και κραυγές, κάνουμε έρευνα για ανθρωποκτονία και σωματικές βλάβες».

Τελειώνοντας, να υπενθυμίσουμε πως ο οδηγός αυτός παρέχει νομικές συμβουλές σε πολύ απλό και πρακτικό επίπεδο, προσπαθώντας να σας «προετοιμάσει», ώστε να μη πανικοβληθείτε και προβείτε σε λόγια ή έργα που θα καταστήσουν χειρότερη τη θέση σας. Ο οδηγός αυτός ΔΕΝ αντικαθιστά σε καμία περίπτωση την ειδική νομική συμβουλή του δικηγόρου, που ο καθένας πρέπει αμέσως να καλέσει, σε περίπτωση κλήσης του από τις αρχές.

Ευελπιστούμε, ωστόσο, πως οι πρακτικές αυτές συμβουλές θα σας φανούν χρήσιμες, καθώς «μπλεξίματα» με την αστυνομική αυθαιρεσία μπορεί να έχει ο καθένας, ακόμα και άτομα που δεν έχουν διαπράξει κανένα απολύτως έγκλημα. Και τότε θα διεξαχθεί ένας μικρός πόλεμος... η ψυχραιμία σας απέναντι στην αυθαιρεσία τους.

Της Έλλης Ισμαηλίδου,  
Δικηγόρου Αθηνών  
[filiatranews](http://sibilla-gr-sibilla.blogspot.com/)- <http://sibilla-gr-sibilla.blogspot.com/>